

מסורת הש"ס

(א) שבת קשה: קל: סוכה
(ב) וכו' דלמך נמתיני
(ג) שבת שם [ומספ]
סוכה פ"א ה"ה לקמן פ"א:
(ד) סוכה כ"ג: (ה) כ"א:
מנחה.

הנהגות הב"ח

(א) רש"י ד"ה וקמבעא
ליה וכו' דלמך נמתיני:
י"ב לקמן דף נ"ג פ"ג:
(ב) תוס' ד"ה או דילמא
וכו' דמיס' בעתה ה"ה
דראי ליתן לו: (ג) ר"ה
פקק וכו' דביני בניי אמר
לדור שמואל שקילו
גלימא גנידו ביה
אהררי רב:

מוסף רש"י

פקק החלון: כגון ארובת
הגג (שבת ק"ד): בזמן
שקשור. שם כל שעה
(סוכה כ"ג): ותלוי: שאני
נגרר בלתי, שחשבה ללחץ
קשור בו ויטע מניע ללחץ
(שבת קכ"ה): פוקקין בו.
כיון דמתקון ויטעו מן
אין זה לא נוגע ולא מניע
(סוכה כ"ג): ואם לאו אין
פוקקין בו. דמחייב
כמוסף על הצנין (שבת
קכ"ה): דמוסף הוא על
סמיכת אהל (סוכה כ"ג).
הכל מודיע. ר"א
ומתולקו שמתקן בתוספת
אהל ארבע גזי פקק חלון.
דלמא למי" פוקקין בו
ואפי"ו דמוסף על אהל
אחרי הוא, מודיע שאין
עושים את כל האהל
לכחמיה (לקמן ט"ז): לפיכך
מתקן על ד' מנחות או
על ד' קונדיס ליהות לל
לחל מן החמה, ודוקא נג
אהל מחילה לאו אהל הוא
ושני לפורסה לנשיעת
כדאמרין (לקמן ד').
בעובדא דשמואל, ופקק
החלון דמחייב משום דענין
קצוה הוא ומיחייב כמיוסף
על הצנין (שבת קכ"ה).
אלא להוסיף. כגון שהיה
מתקן פירוס ענין
וכיוצא בו, ונשאר זה דומה
ולמחר פוסט, דאורי
דפקק דמוסף בעלמא הוא
(שם) כגון פקק זה שאני
אהל מוספת ארבע על
האהל (שבת ק"ד).

מי שהוציא אוהו פרק רביעי עירובין

מד.

עין משפט
נר מצוה

י"א מ"י פ"ד מהל' סוכה
הלכה מן טושיע' א"ח
מ"י מל' ספיף י"ב:
ב [מ"י] פ"כ"ג מהל' שבת
ה"ל ל טושיע' א"ח מ"י
ש"י ספיף א':
י"ה ג מ"י פ"כ"ג מהל'
שבת הלכה כן סמג
לאין סה טושיע' א"ח מ"י
שטו פ"א:
י"ח ד מ"י שם טושיע' שם
ספיף ג':
כ"ה מ"י פ"ד מהלכות
סוכה ה"ל מן טושיע'
א"ח מ"י מל' ספיף י"א:
ב"א ד מ"י שם טושיע' שם
ספיף י"ב כ"ג:
וסמגן שטו ספיף פ':

רבי נסים גאון

וקא מביעא ליה הלכה
כ"י אליעזר או אין הלכה
כ"י אליעזר. היינו דאמר ר'
אליעזר בהדין פירקא
במשנה, מי שיצא חוץ
לתחום אמה אחת לא יכנס
ר"ה אליעזר אומר ב' יכנס ג'
לא יכנס.

רבינו חננאל

ואסיקנא לכולם פשיטא
ליה לרב הסידא דהילכתא
כרבן גבמליאל דשרי להלך
בבבולה, ולא בעא אלא
הכא דלא מלי גברא עד
התחום, וא"ל רב נחמיה
זיל עביד ליה מחיצה של
בני אדם ויהלך נחמיה עד
שיגיע בשתי אמות קרוב
לתחום, ויכנס אילו שתי
אמות בלא מחיצה, כ"י
אליעזר דאמר מי שיצא
חוץ לתחום שתי אמות
יכנס, שישל לא יכנס.
ומתבין עליה מיהא
דחמיא נפלה דפנה לא
חזין בתחלה ביום טוב
קל וחומר בשבת. א"ל
איני והנני עושה אדם
את (חביתו) [חביתו] דופן
כ"י שיאלל וישתה וישן
ויקוף המיטה ויפרוש
עליה סוין כ"י שלא
תפול חמה על המת
ועל האוכלין, ואמרין אי
הכי קשיין אהרדי. ואיתין
לפרוקי הא ר' אליעזר הא
רבנן. ונדרה הדין פירוקא.
ואסיקנא הא דחמיא עושה
אדם את (חביתו) [חביתו]
דופן ר' מאיר היא, (דחנן)
[דחנן] עשאה לבחמה
דופן לסוכה ר' מאיר
פוסל ור' יהודה מכשיר,
ר' מאיר דפסיל התם
ואמר לאו מחיצה הוא
קא שרי הכא דלא עביד
ולא כלום, ל"י יהודה
דמכשיר התם אלמא
מחיצה היא, (הכא דקחני)
אדם דמחיצה היא דעביד
ואסידי. ואקשין ותיסבאר
ל"י מאיר ור' יהודה
גינה, אימור דשמעת להו
דפליגי בבחמה, אבל אדם
וכלים מי שמעת להו
ל"י עבדין בהו מחיצה
ונדרה גם זה. ואסיקנא
אלא הני מתניתא תרווייהו
ליבגן גינהו [דפליגי] על
רבי אליעזר [וס"ל] דשרי
להוסיף אהלי ערבי
בשבת וכל שכן ביום
טוב, וכלין אכלין לא
קשיא, הא דחמיא אין
עושין בדופן שלישית.

וקמבעא ליה הלכה כ"א. דלמך נמתיני (א) מי שאל חוץ לתחום
שמי אמות יכנס: דיקא נמי. דבדלל מלו גברי הוה: דלמך ליה. רב
נמנן עשה לו מחילה של בני אדם ויכנס למה ליה למימר יכנס אלא
הכי קאמר יעשה המחילה [עד] השמים ואחר כך יכנס הוא מעצמו
זלא מחילה: נפל דופנה. של סוכה:

ולא יוקוף אם המטה. שיש לו בסוכה
כנגד הפרצה ואפי"ו דלא מיחייב כצנין
דדומה כמתקין לפנות לו מקום הסוכה
אפי"ו הכי אסור וקשה להנך דשרו
לעשות מחילה של בני אדם בשבת:
כ"י שיאלל וישתה וישן. עיקר
מנזתה של סוכה נג' דברים הללו:
ויקוף אם המטה כו'. אלמא שרי
ופרכין קשיין אהרדי: ואם לאו אין
פוקקין בו. דדמי לזונה שמוסיף
על סמיכת הבית ואף על פי
שעראי הוא שהרי יחזור ויפתחנו:
והא אסמר עלה. דאפי"ו רבנן לא
שרו אלא להוסיף כגון פקק חלון
דמספת בעלמא הוא וצריכתא
שרי למיעבד דופן לכחמיה: ר'
מאיר פוסל. מפרש במסכת סוכה
דף כ"ג. שמה תצרח: ולאו מידי
קא עביד. דכיון דלא מתקן לסוכה
אפי"ו דעביד אהל שרי דקסבר
עושין אהל ערמי וואיל דלא מתקן
סוכה אינו אלא אהל ערמי ושרי.
ואכתי טובא איכא למיפרך עלה
דהא כ"י שיאלל וישתה וישן קתני
אלמא לתקנה לסוכה קאמי הא
פרכין עילה פירמי טובא עד
דמפיקין ליה מטעמא: אימור
דשמעם ליה לרבי מאיר. דפסיל:
במטה. משום שמה תצרח: אדם. שיש
בו דעת לעמוד או כלים שאין זזין
ממקומן מי שמעת ליה והאי תנא
אדם וכלים הוא דקתני עושה את
תצירו דופן ויקוף את המטה: וסו.
נמי דלא מתקן לה לסוכה: ר' מאיר.
דמוקמת להא דשריא אליציה ומשום
דלא הו' תיקון מחילה והאל דלאו
הכשר מחילה: אליציה דמאן. דשרי
ר' מאיר לא קאמר כ"א רביה ולא
כרבנן דהא פקק החלון אין בו מנזת
סוכה ולא שרו רבנן אלא להוסיף:
אלא לאו והא רבנן. והא דקתני נפל
דופנה לא יעמיד זה כו': בדופן
שלישית. דבשמי דפנות אין קרוי
אהל וכי עביד זה דופן שלישית משוי
ליה אהל ומודו רבנן דאין עושין
אהל ערמי במחילה והא דמני מותר
דופן רביעית דבאלו הכי הו' אהל

והאי תוספת בעלמא הוא ורבנן לטעמיהו דאמרי מוסיפין אהל בשבת:
דיקא נמי. דהא דקתני אסור בדופן שלישית קאי: דקתני נפל דופנה.
דמשמע דופן שהיא מותרת זה ורביעית לא הו' תיקון סוכה דמנן
(סוכה דף ג'). ושאיין לה שלש דפנות פסולה הא נג' כשירה:
אלא

ובגג קרי ליה ארובה דמתנן (פ"ה דף נ"ה): משילין פירות דרך הארובה ונראה לר"ת דמן הדף שייך עשיית אהל והיכא שהמחילה מועלת
להחיר חשבו עשיית אהל במחלה כההיא דפירוסו סדינין ולרבי דאסר לנטול כל גגות שייך עשיית אהל לכחמיה ואעשיית מחילות
קפיד והו' דכופין ג' של סוכה דמחצין ליה הכא אהל אכל לשמואל דשרי לנטול לא חשיב אלא תוספת אהל כמו דופן רביעית של סוכה
דחשיב ליה תוספת משום דבאלו הכי מיסתיי ווי הוה אסר שמואל כל שכן דהוה פריך ליה היכי שרי למיעבד הכי ומאן דשרי תוספת
אהל למעלה נמי שרי כדמוכח בהמונא תפילין (לקמן דף ק"ג). ג"י הני דכרי דביממא בעו טולא וצילילא צעו אחרא וצ"ל הישן (סוכה דף כ"ז)
ג"י ר"א ששנת בסוכה של ר' יוחנן: ר"ב מאיר דקפסייל התם אלא מחיצה היא. השמא צעי למימר דאיייר דופן שלישית אפי"ו
לא חשיב אלא תוספת בעלמא לר"מ דקפסיל וקשה הא קתני צהדיא התם כ"י שישתה ויאכל וישן ובקונטרס פ"י דהוה מנז' למפרך אלא
זלאו הכי פריך שפיר אף מ"מ קשה דמאי פריך בסמוך לימור רבנן להוסיף לכחמיה מי אמור הא אמר דלר"מ דקפסיל לא חשיב אלא
תוספת בעלמא ע"כ יש לומר דהיינו ודאי דפריך מדקאמר כ"י שיאלל וישתה וישן אלמא מיתבשר סוכה צהדי דעיקר מנזת סוכה נג' דברים
הללו ואם כן הרי עשיית אהל לכחמיה הוא אף קשה להשר מקו"י דהשמא כי משני הא ר"מ הא ר' יהודה לא מירך כלום אעשה דמחמיה
ונראה לפרש דה"פ כיון דפוסל ר"מ לו' ימי סוכה שאינה יכולה לעמוד שם כל ז' ג"י נחמיה שרי לכחמיה אפי"ו דמהני לא חשיב אלא
תוספת בעלמא כיון שאותה מחילה אינה ראויה לו' וכן הא דקתני כ"י שיאלל וישתה וישן שרי לליכא למיחש שמה תצרח לפי שעה
ובתר הכי פריך לימור דלמור רבנן להוסיף לכחמיה מי אמור דכיון דמהני אפי"ו לשעה חשיב עשיית אהל לכחמיה כמו פקק החלון: